

ÇALIŞAN YOKSULLARA YÖNELİK GELİR ARTIRICI UYGULAMALAR: İNGİLTERE’DE VERGİ İNDİRİMİ OLGUSU

Gamze İSMAİLOĞLU

Doktora öğrencisi, Karabük Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

2338280507@ogrenci.karabuk.edu.tr

ORCID: 0000-0003-2853-2175

Bora BALUN

Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü
borabalun@karabuk.edu.tr

ORCID: 0000-0002-4933-2271

Başvuru Tarihi: 17/01/2025

Kabul Tarihi: 20/04/2025

DOI: 10.21441/sosyalguvence.1622069

Türü: Derleme Makalesi

Atıf: İsmailoğlu, G., & Balun, B. (2025). Çalışan Yoksullara Yönelik Gelir Artırıcı Uygulamalar: İngiltere’de Vergi İndirimi Olgusu. *Sosyal Güvençe Dergisi*, 28, s. 1617–1640. <https://doi.org/10.21441/sosyalguvence.1622069>.

ÖZ

Çalışan yoksulluğu, bireylerin istihdamda olmalarına rağmen temel ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde gelire ulaşamaması durumudur. Bu çalışma, İngiltere’de çalışan yoksulluğu olgusunu ve bu sorunla mücadelede uygulanan vergi indirimi politikalarını incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmada, çalışan yoksulluğunun sebepleri, dinamikleri ve sonuçları ele alınmış; İngiltere’deki durum ve bu kapsamda uygulanan sosyal yardımlar ile vergi sistemleri analiz edilmiştir. Veriler, ilgili literatür ve Birleşik Krallık’a ait resmi kaynaklardan elde edilmiştir. Bulgular, vergi indirimlerinin kısa vadede çalışan yoksulluğu oranlarını azaltmada etkili olduğunu ancak uzun vadede sistemin çeşitli eksiklikleri nedeniyle sorunlara yol açtığını göstermektedir. Ayrıca, bu politikaların ekonomik krizler ve sosyal refah harcamalarındaki artışla ilişkilendirilen bazı problemlere yol açtığı anlaşılmaktadır. 2012 yılında uygulamaya konulan ve yardım sistemini birleştiren Genel Kredi uygulaması ise çözüm olarak değerlendirilmektedir. Çalışmanın, özellikle sosyal yardımların etkinliği ve vergi indirimi politikalarının uzun vadeli etkileri açısından sosyal politika literatürüne katkı sunması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çalışan Yoksulluğu, İngiltere, Vergi İndirimi, Sosyal Politika.

INCOME ENHANCING PRACTICES FOR WORKING POOR: TAX CREDIT PHENOMENON IN THE UNITED KINGDOM

ABSTRACT

Working poverty refers to the situation where individuals are employed but fail to achieve an income level sufficient to meet their basic needs. This study prepared to examine the issue of working poverty in the United Kingdom and the tax credit policies implemented to address this issue. The study addresses the causes, dynamics, and consequences of working poverty, analyzes the situation in the United Kingdom, and examines the social assistance and tax systems implemented in this context. Data were obtained from relevant literature and official data sources from the United Kingdom. The findings reveal that tax credits are effective in reducing working poverty rates in the short term but are criticized in the long term due to various shortcomings in the system. Additionally, the study highlights that these policies led to certain problems associated with economic crises and increased social welfare expenditures. The introduction of Universal Credit in 2012, which unified the assistance system, is regarded as a significant turning point. This study also aims to contribute to the social policy literature, particularly in terms of the effectiveness of social assistance and the long-term impacts of tax reduction policies.

Key Words: Working poor, The United Kingdom, Tax Credit, Social Policy.

GİRİŞ

18. yüzyılda ortaya çıkan Sanayi Devrimi, toplumun her katmanını sosyal, ekonomik, kültürel, teknolojik, vb. tüm alanlarda derinden etkilemiştir. Örneğin, İngiltere’de sosyal hiyerarşiye dayalı ve feodalitenin hâkim olduğu ve aynı zamanda temel üretim ilişkisinin tarıma dayandığı toplumsal yapıdan kopuş başlamıştır. Bu yapıdan, ücretli emeğin ve standartlaştırılmış çalışma saatlerinin hâkim olduğu Manchester ve Liverpool gibi şehirlere kitlesel göçler başlamıştır. Toplum, daha önce karşılaşmadığı yeni ve farklı sosyal, ekonomik, kültürel, vb. sorunları gündeme getiren yeni bir olguyla karşı karşıya kalmıştır. Bununla birlikte, Sanayi Devrimi öncesi dönemde sosyal sorunlar, toplumun huzurunu bozan yetişkin bireylerden kaynaklanırken, Sanayi Devrimi bu sorunların merkezine işçi yoksulluğunu yerleşmiştir (Crettaz, 2010, s. 33). Emek sömürüsü, sefalet ücreti, kötü çalışma koşulları ve işçi sendikalarının yükselişi bu dönemde öne çıkmış fakat Sanayi Devrimi’nden 100 yıl sonra, küresel ticaret ve endüstriyel kapitalizmin yükselişine paralel olarak çalışma alanları genişlemiş ve iş bölümünde uzmanlaşmaya dayalı yeni alanlar ortaya çıkmış*, eşitsizlik ve emek mücadeleleri aynı kalmıştır (Schneider ve Vipond, 2023, s. 7). Sanayi Devrimi’nin beraberinde getirdiği ücretli emek düzeni, işçi sınıfının yoksulluğunu toplumsal bir sorun hâline getirirken, bu yapısal sorun zaman içinde biçim değiştirerek günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Nitekim günümüzde, çalışmanın yoksulluktan kurtulmak için yeterli bir koşul olmaktan çıkması, çalışan yoksullar olgusunu giderek daha görünür ve tartışılır kılmakta, ekonomik büyüme bu sorunun çözümü açısından önemli bir faktöre dönüşmektedir.

Ekonomik büyümenin artış gösterdiği ülkelerde, istihdamın yoksulluğa karşı etkili bir mekanizma olduğu düşüncesi hâlen kabul görmektedir. Ancak çalışmanın yoksulluğu ortadan kaldırıcı etkisi zayıflamış durumdadır. Çalışmasına rağmen temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanan insan sayısındaki artış hem ekonomi ve politika sahalarında hem de akademik çalışmalarda “çalışan yoksullar” olgusunu giderek daha fazla gündeme getirmektedir. Bu kapsamda, çalışan yoksulluğunu tanımlamaya yönelik çeşitli yaklaşımlar geliştirilmiştir. Örneğin, çalışan yoksulluğu hane düzeyinde ve bireysel özelliklere bağlı olarak iki farklı boyutta açıklanmaktadır (Filandri ve Struffolino, 2018, s. 131). Hane düzeyinde çalışan yoksulluğu, hanede yaşayan birey(ler)’in çalışmasına rağmen hane gelirinin yaşanan bölgedeki yoksulluk sınırının

*Şunu da belirtmek yerinde olacaktır, endüstriyel kapitalizm öncesinde, çalışma ve iş kavramları temel ihtiyaçları karşılayarak hayatta kalmayı ifade ederken, günümüzde bu kavramlar güvenceli istihdam ve ücretlerin düzenli ödenmesine dayanan bağımsız bir ekonomik faaliyet alanı şeklinde tanımlanmaktadır (Edgell, 2012, s. 1).

altında kalmasıdır. Bu yaklaşımda öne çıkan nokta, hanenin özelliklerinin (bakmakla yükümlü olunan birey sayısı, hanede çalışan birey sayısı, vb.) yoksulluğun temel belirleyicileri olmasıdır. Bireysel boyutta çalışan yoksulluğu ise hane yapısını dikkate almadan bireysel özelliklerin (kişinin genç olması, eğitim düzeyi, düşük ücretlerle çalışma, vb.) çalışan yoksulluğunda belirleyici unsur olmasıdır. Bu tanımlamaların ötesinde çalışan yoksulluğu, sosyal ve ekonomik eşitsizlikleri içinde barındıran bir “sorun” olarak bireyi, aileyi ve toplumu olumsuz etkilemektedir.

Çalışan yoksulluğunun bireyleri ve toplumu olumsuz etkilemesi karşısında, başta devlet olmak üzere sivil toplum kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşlar sosyal sorunlara çözüm bulmak ve bireylerin refahını artırmak için yasalar çıkarmakta ve yeni politikalar üretmektedir. Toplumda yaygın bir sorun haline gelen sosyal eşitsizlik, gelir dağılımındaki adaletsizlik, iş gücü piyasasındaki dengesizlikler ve birey veya ailelerin çalışmasına rağmen yoksulluk riskiyle karşı karşıya kalması durumunda, bireylerin gelirlerine destek olmak amacıyla çeşitli uygulamalar geliştirilmektedir. Söz konusu uygulamalar, bölgesel farklılıklara bağlı olarak değişiklik göstermekle birlikte, genellikle doğrudan mali yardım, vergi indirimleri ve sübvansiyon gibi yöntemler tercih edilmektedir (Sow vd., 2018, s. 2). Vergi indirimleri, çalışanların yoksullukla mücadelesinde destekleyici bir uygulama olarak öne çıkmaktadır. Gelir artırıcı bir yöntem olan vergi indirimi, temelleri daha eskiye dayansa da yaklaşık 1970’li yıllarda İngiltere’de resmi olarak uygulanmaya başlamıştır. Bu yaklaşımın temel amacı, milli servetin yeniden dağıtılması yoluyla, çalışmasına rağmen yoksul hanelerin gelir seviyesini yoksulluk sınırının üzerine çıkartmaktır.

İngiltere’deki vergi indirimleri, uzun vadeli etki yaratacak şekilde planlanmıştır. Çalışan yoksulları hedef alan bu sistem, bir yandan gelirin yeniden dağıtılması ve yoksulluğun azaltılmasını amaçlarken, diğer yandan işverenlerin üzerindeki yükü hafifletmeyi ve ücretli çalışmaya katılımı teşvik etmeyi hedeflemektedir. Bu özellikleri, söz konusu sistemin farklı siyasi eğilimlerden geniş bir destek görmesini mümkün kılmıştır. Ayrıca, desteğin yardım sistemi yerine vergi sistemi aracılığıyla sağlanması, sadece başvuru sahiplerinin refahını artırmayacağı, bu yöntemin, vergi mükelleflerini geleneksel yoksullukla mücadele önlemlerine kıyasla daha etkili olduğuna ikna etmeye de yardımcı olacağı belirtilmiştir. Bu nedenle, 1990’lı yıllarda İşçi Partisi’nin bu sisteme yönelik yaklaşımı, İngiliz sosyal politikasında belirleyici bir unsur haline gelmiştir (Clegg, 2015, s. 493). Sistem, asgari ücret politikası ve bazı sosyal yardımlarla birlikte günümüze kadar İngiltere’nin yoksullukla mücadele politikalarının temel bir bileşeni olmuştur (Blundell, 2024, s. 38).

Bu çalışmanın temel hedefi, çalışan yoksulluğunun İngiltere’deki görünümünü analiz etmek ve yoksullukla mücadele uygulamaları arasında yer alan vergi indirimi

incelemektir. Bu minvalde şekillenen çalışmada, öncelikle çalışan yoksulluğunun tanımı, nedenleri, sonuçları ve riskleri üzerinde durulmuş, ardından İngiltere'deki çalışan yoksulluğuna ilişkin istatistiksel veriler, vergi sisteminin yoksullukla mücadelede kullanımı ve vergi indirimi uygulamaları incelenmiştir. Çalışmanın verileri, ilgili literatür ve Birleşik Krallık'a ait resmi verilerin paylaşıldığı portallardan ve resmî belgelerden elde edilmiştir. Çalışmanın özel hedefi ise sosyal politika disiplinine katkı sunmaktır. Bu bağlamda, çalışan yoksulluğu olgusu derinlemesine incelenerek, bu sorunun nedenleri, dinamikleri ve sonuçları makroekonomik ve sosyopolitik bağlamda ele alınmaya çalışılmıştır.

1. ÇALIŞAN YOKSULLUĞUNUN SEBEPLERİ, DİNAMİKLERİ VE SONUÇLARI

Ekonomik, sosyal ve siyasi boyutlara sahip yoksulluk olgusu, toplumun geniş kesimlerini etkilemekte ve varlığını derinleştirmeye devam etmektedir. Bununla birlikte, uzun bir geçmişe sahip bu problem, kapsamını genişletirken farklı yoksulluk türlerini üretmeye de devam etmektedir (Ofloğlu ve Balcı, 2016, s. 63; Didinmez, 2021, s. 295). Çok yönlü ve değişken bir kavram olmasından dolayı yoksulluğa dair evrensel ve tek bir tanımlama yapmak oldukça zor hale gelmektedir. Fakat, gelir ve gider dengesini esas almak suretiyle, kişinin veya ailenin gelir düzeyinin temel ihtiyaçlarına yönelik giderlerini karşılamakta yetersiz kalması durumunu, yoksulluk şeklinde tanımlamak mümkündür (Bilen vd., 2005, s. 2).

Yoksulluğun tanımı ve kapsamı bölgesel farklılıklara bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri (ABD) gibi kapitalist sistemin hâkim olduğu ülkelerde yoksulluk genellikle, birey veya ailenin tembelliğiyle ilişkilendirilmektedir. Buna mukabil, İngiltere veya Almanya gibi sosyal destek sistemlerinin daha kapsamlı olduğu ülkelerde, toplumu ilgilendiren sosyal bir sorun olarak görülmekte ve çözümüne yönelik devlet kaynaklarıyla müdahale edilmesi gerektiği fikri öne çıkmaktadır. Nitekim ABD'de, yoksullara yönelik devlet fonları sınırlı düzeyde tutularak bireyin, toplumun ve sivil toplum kuruluşlarının bu konuda sorumluluk alması teşvik edilmektedir. Fakat İngiltere ve Almanya'da gelir artırıcı politika ve uygulamalar aracılığıyla devlet desteği daha fazla öne çıkmaktadır (Russel, 2018, s. 98).

Çalışan yoksulluğu ise klasik yoksulluktan tanımlama noktasında ayrılmakta; çalışma durumu, yoksulluğun kaynağı, yoksulluk sınırı ile ilişkisi gibi özellikler dikkate alınarak biraz daha farklı değerlendirilmektedir. Klasik anlamda yoksulluk, bireyin herhangi bir gelir kaynağı olmaması veya gelirinin düzensiz ve çok düşük olması durumudur. Çoğunlukla işsiz veya ekonomik faaliyetlere katılamayan bireyler

ve haneler bu kategoriye girmektedir (Levine, 2004, s. 102). Çalışan yoksulluğunda, birey düzenli bir işe ve gelire sahip olmasına rağmen, elde ettiği gelir temel ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Yani birey, aktif olarak çalışmasına rağmen yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır (Crettaz, 2015, s. 312-313).

ABD, uzun süredir devam eden bir araştırma geleneği ile desteklenen, resmi ve kurumsal olarak onaylanmış çalışan yoksul tanımına sahip ve çalışan yoksul tanımını resmi olarak kullanan ilk ülkedir. ABD’de çalışan yoksul tanımı, “yılın en az yarısını iş gücü piyasasında geçiren, istihdam edilen veya iş arayan ancak yoksulluk içinde yaşayan ailelerin bir parçası olmaya devam eden bireyler” şeklinde ifade edilmektedir (Gündoğan vd., 2005, s. 2). Fakat bahse konu kavram, Avrupa Birliği’nin (AB) de gündeminde bulunmaktadır ve 2008 yılından bu yana AB’de çalışma yaşamındaki yoksulluğun gelişimi araştırılmaktadır. Bu kapsamda, Avrupa Yaşam ve Çalışma Koşullarını İyileştirme Vakfı (Eurofound) raporlarında, çalışan yoksulların refah ve yaşam koşulları tanımlanmakta ve işteki yoksulluğun sosyal sonuçları ile ortaya çıkardığı riskler çeşitli boyutlarda incelenmektedir. Çalışan yoksulluğu riski AB’de şu şekilde değerlendirilmektedir: “*Bireylerin yıllık kullanılabilir gelirleri, ulusal hane halkı medyan gelir düzeyinin %60’ının altında olduğunda çalışan yoksulluğu riski ortaya çıkmaktadır*” (Eurofound, 2024).

Küresel bir sorun olarak pek çok sistemi olumsuz etkileyen çalışan yoksulluğu, farklı olgulardan kaynaklanabilmektedir. Bunlar bazen bireysel nedenlerle ortaya çıkarken, kimi zaman da bireylerin kontrolü dışında gelişen politik veya yapısal etmenlere bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Çalışan yoksulluğunu ele alan çalışmalar, dışsal, içsel ve bireysel birçok motivasyonun veya hane halkı özellikleri gibi ikincil faktörlerin bu olguyu etkilediğini göstermektedir (Gündoğan, 2005; Erdem, 2008; Dafermos ve Papatheodorou, 2012; Cheung and Chou, 2016; Lohmann and Marx, 2018; Filandri vd., 2020; Endrawati, 2022; Aydınır Avşar ve Önemli, 2023; Maulana vd., 2024).

Dışsal motivasyonlar arasında küreselleşme, ekonomik krizler, düşük ücretler, vergi ve sosyal sigorta yükleri ile sigorta programlarının yetersizliği gibi çeşitli faktörler yer almaktadır. Örneğin, küreselleşme, bir bölgede meydana gelen olayların farklı coğrafyalardaki bireyleri, ülkeleri ve devletleri önemli ölçüde etkilemesine neden olan bir olguya dönüşmüştür. Bu süreç, çalışma hayatında radikal değişiklikler ortaya çıkarmış ve refah devleti uygulamalarını olumsuz yönde etkilemeye başlamıştır (Ofloğlu ve Balcı, 2016, s. 67). Küreselleşmeye paralel olarak, sermaye ve üretimin uluslararasılaşmasıyla, esnek çalışma modelleri yaygınlaşırken, işgücü üzerindeki koruyucu mekanizmaları zayıflamıştır. Bu durum, özellikle iş güvencesinin ortadan kalkmasıyla birlikte, çalışanları belirsizlik ve risklerle bireysel düzeyde baş etmeye

zorlamıştır. Küresel ekonomi aynı zamanda kayıt dışı istihdamı daha da yaygınlaştırırken, düşük ücretli istihdamın önünü açmıştır (Liu, 2022, s. 29). Küreselleşmeyle birlikte sermaye ve emek hareketlerinin artması, kayıt dışı istihdamı teşvik etmiş, bu durum, devletlerin işgücü piyasalarına dair güvenilir veri üretme kapasitesini sınırlandırmıştır. Dolayısıyla verginin doğru hesaplanamaması, özel sektör yatırımlarının düşmesi ve enflasyon artışı gibi problemler ortaya çıkmıştır (Erdem, 2008, s. 29). Bu bağlamda küreselleşmenin neden olduğu ekonomik dönüşümler, iş gücü piyasalarının dengesini olumsuz yönde etkilerken, ekonomik krizler ve düşük ücretler gibi faktörler de çalışan yoksulluğunu derinleştirmiştir. Nitekim bu faktörler, emeğin karşılığı olan ücretleri azaltıp, ekonomik faaliyetleri düşürdüğü için işsizliğe, düşük ücretlere ve çalışan yoksulluğuna sebep olmuştur (Erdem, 2008, s. 42). Dolayısıyla ekonomik kriz dönemlerinde çalışmaya devam etmek, yoksulluk karşısında tek başına çare olmakta yetersiz kalmıştır (Liu, 2022, s. 27).

Refah devletlerinin finansmanında vergi ve iş kazası, meslek hastalığı, malullük, ölüm, yaşlılık gibi olguları kapsayan sosyal sigortalar önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin, ilk ortaya çıkış sürecinde Bismarck da toplumsal düzende ortaya çıkan dezavantajlı durumlar karşısında ilgili gruplara destek sağlamak için vergilerle fonlanan sosyal sigortanın önemini vurgulamıştır (Kemmerling, 2009, s. 2). Ancak yüksek vergi oranları çalışma teşviklerini ve işverenlerin istihdam motivasyonlarını olumsuz yönde etkileyebilirken; iş gücü piyasasındaki vergi ve pirim yükünün azaltılması istihdam üzerinde olumlu etki yaratabilmektedir (McKnight vd., 2016, s. 8). Bu noktada, sosyal koruma programlarının yetersizliği, sorunu derinleştiren bir olguya dönüşebilmektedir. Bilindiği üzere, benimsenen refah rejimine bağlı olarak, birçok ülke vatandaşlarını yoksulluk, işsizlik ve hastalık gibi geçim kaynaklarına ve refahlarına yönelik tehdit oluşturan risk ve sorunlardan korumak için “sosyal koruma sistemleri” geliştirmektedir (Loewe & Schüring, 2021, s. 1). Özellikle az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerdeki sosyal koruma sistemlerinin uygulanması noktasında ortaya çıkan problemlerden dolayı, bu ülkelerdeki çalışanların yoksullukla karşılaşma riski yükselmektedir (Ofloğlu & Balcı, 2016, s. 70).

İşsel ve bireysel motivasyon kaynakları, demografik özellikler, istihdam yapısı veya göç olgusuna paralel değişkenlikler gösterebilmektedir. Demografik açıdan yaş, cinsiyet, eğitim durumu ve medeni durum çalışan yoksulluğunu etkileyen temel faktörlerdir. Bu tespiti paralel olarak, Yu & Sun (2024, s. 2) tarafından yürütülen bir araştırmada, çalışan yoksulluğunun özellikle gençler, evliler, tam zamanlı çalışanlar ve yüksek eğitim seviyesine sahip olanlar arasında daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Maulana ve arkadaşları da (2024, s. 2432) aynı demografik değişkenlerin çalışan yoksulluğu ile ilişkisini ortaya koymuştur. Ayrıca, istihdam

türleri de çalışan yoksulluğunun yönünü belirleyebilmektedir. Nitekim iş stabilizasyonu (düzenli veya düzensiz bir işe sahip olma) ve işin yoğunluğu (part-time veya full-time) çalışan yoksulluğunda önemli bir rol oynayabilmektedir (Dafermos & Papatheodorou, 2012, s. 85). Bu kapsamda istihdam açısından eğitim düzeyi ve bu bağlamda çalışılan sektör, iş kolu ve statü çalışan yoksulluğunun belirleyicisi olabilmektedir (Maulana vd., 2024, s. 2428). Örneğin, tarım veya satış temsilciliği gibi vasıf yoğunluğu daha düşük sektörlerde istihdam edilenler, daha yüksek düzeyde eğitim ve tecrübe gerektiren sektörlerde istihdam edilen profesyonellere ve yöneticilere kıyasla çok daha yüksek bir yoksulluk riskiyle karşı karşıya kalmaktadırlar (Cheung & Chou, 2016, s. 327). Bununla birlikte, bireyler daha iyi bir yaşam umuduyla göç etme eğilimine de sahip olabilmektedirler. Dolayısıyla ekonomik nedenler de göçe neden olan önemli faktörler arasındadır (Maulana vd., 2024, s. 2426). Fakat göçmenlerin düşük ücretli işlere girme olasılığı, göçmen olmayanlara oranla daha yüksektir ve bu durum çalışmalarına rağmen yoksulluk risklerinin yüksek olduğuna işaret edebilmektedir (Cheung & Chou, 2016, s. 319).

Hane halkı özellikleri gibi ikincil faktörler arasında, hanedeki çalışan sayısı ve bakmakla yükümlü olunan bireylerin varlığı belirleyici olmaktadır. Gelir sahibi birey sayısı, ekonomik koşullar açısından önemli bir unsurdur. Hane tipine bağlı olarak, yalnızca bir kişinin çalıştığı ailelerde, aktif istihdama rağmen yoksulluk daha sık görülmektedir (Cheung & Chou, 2016, s. 325). Hanede, birden fazla çalışan veya emekli geliri bulunması, gelirlerin birleşmesi sayesinde ekonomik güvencesizliği azaltabilmektedir. Öte yandan, çocuk veya özel gereksinimli bireylerin varlığı durumunda ortaya çıkan artan ihtiyaçlar ve bakım yükümlülükleri nedeniyle hane üzerindeki mali baskı artabilmektedir (Aydiner Avşar ve Önemli, 2023, s. 139).

Çalışan bireyler, yukarıda belirtilen faktörlerin biri veya birkaçı nedeniyle yoksulluk tehlikesiyle karşı karşıya kalabilmektedir. Çalışırken yoksulluk gibi gündelik yaşamın normal akışını olumsuz etkileyen bir problem ortaya çıktığında birey ve/veya ailelerin sosyal, ekonomik ve politik anlamda bazı risklerle karşılaşma ihtimali yükselebilmektedir. Bu doğrultuda çalışan yoksulluğu, işsizlik, sosyal izolasyon, sosyoekonomik sisteme güvensizlik gibi olguları beraberinde getirebilmektedir. Özellikle istihdam halinde olunan işin, temel ihtiyaçları karşılamada yetersiz kalması durumunda, bu işlerde çalışan bireylerin işsizlik yaşama olasılığı daha yüksektir (McKnight vd., 2016, s. 4). Her iki durumda da bireyler ekonomik ve psikolojik problemleri deneyimleyebilmektedirler. Bu noktada, çalışan yoksulların karşılaştığı sosyal ve psikolojik olgular da önemli bir boyuta sahiptir. Örneğin, sosyal izolasyon, ruh sağlığı sorunları ve bu hizmetlere erişim, çalışan yoksulların yaygın şekilde karşılaştığı problemler arasında yer almaktadır. Olumsuz yaşam koşullarıyla karşılaşan

bu bireyler, ekonomik dezavantajlarının yanı sıra, destek yetersizliği nedeniyle psikolojik baskılarla da karşı karşıya kalmaktadırlar (Liu, 2022, s. 12). Destek ve sosyal güvence eksiklikleri nedeniyle sosyal yaşamda geri çekilme, umutsuzluk ve sosyal izolasyon gibi olgular ortaya çıkabilmekte, çalışan yoksullar ekonomik dışlanma ve sosyal bağların kopması riskiyle karşı karşıya kalabilmektedirler (Erdem, 2008, s. 49). Aynı şekilde, devletin sosyal güvenlik ve hizmet sağlama işlevine duyulan güvensizlik de bu bireylerin deneyimlediği psikolojik yükü artırmaktadır. Vergi ödeyen vatandaşlar, çalışmalarına rağmen yoksullukla mücadele etmek zorunda kaldıklarında, devletin bu süreçte dair yeterli desteği sağlamadığı hissine kapılarak sisteme olan güvenlerini yitirebilmektedirler (Loewe & Schüring, 2021, s. 24).

2. İNGİLTERE'DE ÇALIŞAN YOKSULLAR

İngiltere'de kamu hizmetleri ve devlet politikalarının yürütülmesine ilişkin tüm içeriklere, merkezi e-devlet portalı üzerinden erişilebilmektedir. Bu platform, sadece hizmet sunumu işlevi görmekle kalmayıp, aynı zamanda sosyal politika üretim süreçlerini şeffaflaştıran bir bilgi altyapısı olarak da işlev görmektedir. Örneğin bu platformdaki çalışan yoksulluğuna yönelik politika belgelerinde altı temel problem alanı tanımlanmış ve bu alanlarda yapısal reformların gerekliliği vurgulanmıştır (HM Government, 2024, s. 4):

“Sağlık sorunları, bakım sorumlulukları veya düşük beceri seviyeleri nedeniyle çok sayıda birey iş gücünün dışında kalmaktadır. Pek çok genç, temel becerilerden yoksun olarak veya kaliteli bir ileri eğitim, çıraklık ya da kariyerlerinin başında başarılı olmalarını sağlayacak bir destek mekanizmasına erişim olmadan okuldan ayrılmaktadır. Çok sayıda birey güvencesiz, düşük kaliteli ve genellikle düşük ücretli işlerde sıkışıp kalmakta, bu durum hem ekonomiyi zayıflatmakta hem de onların sağlık ve refahını olumsuz etkilemektedir. Ailelerine bakım sağlayan pek çok kadın, iş hayatında kalma ve ilerleme konusunda hâlâ zorluklarla karşılaşmaktadır. İşverenlerin birçoğu, iş gücü ve beceri eksiklikleri nedeniyle açık pozisyonlarını dolduramamakta, bu da ekonomik büyümeyi yavaşlatmakta ve yaşam standartlarını düşürmektedir. Farklı bölgeler ve farklı gruplar arasında iş gücü piyasası sonuçlarında çok büyük eşitsizlikler bulunmaktadır.”

İngiltere’de çalışan yoksulluğuna ilişkin yapılan değerlendirmelerde, bu olgunun çok boyutlu ve yapısal etkenlerle tetiklendiği vurgulanmaktadır. Özellikle sağlık hizmetlerine erişimdeki sınırlılıklar, genç nüfusun düşük nitelikli eğitim alması ve kişisel gelişim olanaklarına yeterince erişememesi, iş gücü piyasasındaki yapısal eşitsizlikler, toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılıklar ile bölgesel kalkınma farklılıkları bu durumun temel belirleyicileri arasında gösterilmektedir. Raporda, bu çok katmanlı

sorunun çözümünde “sistem düzeyinde” bir müdahale gerektiği belirtilmekte; buna bağlı olarak da devletin yeni ekonomik fırsatlar ve nitelikli istihdam alanları yaratması, istihdam koşullarının yeniden düzenlenmesi, asgari ücretin iyileştirilmesi, bakım sorumluluğu üstlenen bireyler için destek mekanizmalarının güçlendirilmesi, bölgesel ulaşım altyapısına yatırım yapılması, yüksek kaliteli konut üretiminin teşvik edilmesi ve çocuk yoksulluğunu önlemeye yönelik politika setlerinin devreye alınması önerilmektedir (HM Government, 2024, s. 57).

İngiltere’deki çalışan yoksulluğunun durumuna dair veriler dikkate alındığında, Grafik-1’de, çalışan yoksul ailelere mensup çocukların ve çalışma çağındaki yetişkinlerin iş yoğunluğuna göre oranlarına yer verilmiştir. Grafik üzerinde yer alan kırmızı sütunlar yüksek iş yoğunluğuna sahip aileleri göstermektedir ve bu ailelerdeki tüm yetişkinler veya en az bir yetişkin tam zamanlı olarak çalışmaktadır. Mavi sütunlar ise düşük yoğunluklu işe sahip haneleri yani bir yetişkinin serbest meslek yaptığı, yalnızca bir yetişkinin tam zamanlı çalıştığı ve diğer yetişkinin çalışmadığı veya yetişkinlerin yalnızca yarı zamanlı çalıştığı aileleri temsil etmektedir. Grafikte, yüksek iş yoğunluğuna sahip ailelerdeki çocuk ve yetişkinlerin yoksulluk oranının 2022/23 döneminde %17 olduğu, bu oranın bir önceki dönem yani 2021/22’den %2 daha fazla olduğu ve on yıl öncesi olan 2012/13 dönemine göre %4 oranında daha yüksek olduğu görülmektedir. Biraz daha geriye gidildiğinde (1996/97 dönemi), %8 artış ortaya çıkmıştır. Yüksek iş yoğunluğuna sahip ailelerdeki yoksulluk oranı son 26 yılda (1996/97 dönemi referans alınarak) %8 artış göstermişken, son bir yılda %2 artmış olması, zaman serisi açısından dikkate değer bir çıkarımdır. Diğer yandan düşük iş yoğunluğuna sahip hanelerin %46’sı yoksullukla karşı karşıyadır. Bu durum, son bir yılda %3’lük artışa karşılık gelmektedir ve 1996/97 döneminden %11 daha yüksektir.

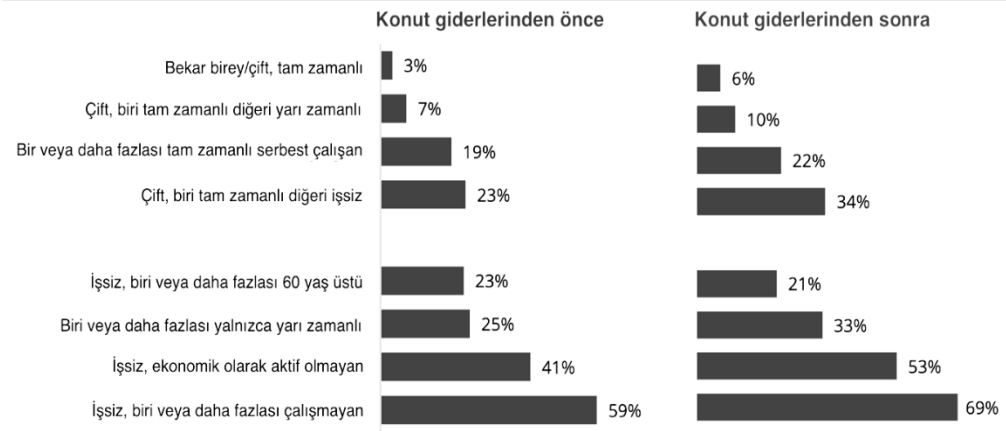
Grafik 1: Çalışan Yoksul Ailelerden Gelen Yoksulluk İçindeki Çocukların ve Çalışma Çağındaki Yetişkinlerin İş Yoğunluğuna Göre Yüzdesi

Kaynak: The Health Foundation, 2024 (örneklemdaki önyargı kaygılarından dolayı, 2020/21 verileri analizden çıkarılmıştır).

Grafik-2, düşük gelirli hanelerdeki yetişkin bireylerin ekonomik koşullarına göre, konutla ilişkili harcamalar (örneğin kira, ipotek faizi ve bina sigortası) öncesi ve sonrası net gelir düzeylerinin karşılaştırmalı analizini içermektedir. İlk 4 grup, hane halkından en az bir kişinin tam zamanlı çalıştığı ve istihdama katılımın yüksek olduğu birey ve aileleri temsil ederken, son dört grup iş gücüne katılımı düşük veya işsiz olan haneleri göstermektedir. İstihdama katılımı yüksek olan haneler, konut giderlerinden önce toplam yoksul nüfusun %3 ile %23 aralığındaki bir kesimini oluştururken; istihdama düşük katılımlı hanelerde bu oran %23 ile %69 arasında değişmektedir. Konut giderlerinden önceki gelirde iş stabilizasyonu arttıkça yoksulluk oranının gerilediği görülmektedir. Konut giderlerinden sonraki yoksulluk artışı ilk dört grupta %3 ile %11 aralığında değişmekteyken, son üç grupta %8 ile %12 aralığındadır. Beşinci grup olan “işsiz, biri veya daha fazlası 60 yaş üstü” ise konut giderlerinden sonra yoksulluğun %2 oranında azaldığı görülmektedir. Bu durumun muhtemel sebebinin, konut yardımları veya diğer yardımlardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Konut giderlerinden sonra kalan hane geliri dikkate alınarak yoksulluk en çok, “işsiz, ekonomik olarak aktif olmayan” grubunda artış göstermektedir. Grafiğin geneli, konut giderlerinin, düşük gelirli haneler üzerinde yoksulluğu artırıcı yönde etkisinin bulunduğunu göstermektedir.

Grafik 2: Ailedeki Yetişkinlerin Ekonomik Durumuna Göre Göreli Düzeyde Düşük Gelirli Bireylerin Yüzdesi (Tüm Yaş Grupları): Birleşik Krallık, 2022/23

Kaynak: Francis-Devine, 2024, s. 42.

3. ÇALIŞAN YOKSULLUĞU İLE MÜCADELEDE VERGİ POLİTİKALARI

Avrupa ülkelerinde yoksullukla mücadele politikaları, sosyal içermeye hedefi doğrultusunda istihdamı teşvik etme, nitelikli iş gücünün geliştirilmesi ve işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik stratejiler etrafında şekillenmektedir. Bu kapsamda, çalışan yoksulluğunu azaltmak amacıyla uygulamaya konulan temel sosyal politika araçları arasında vergi indirimleri, sosyal güvenlik prim destekleri, asgari ücret düzenlemeleri ve gelir destekleyici sübvansiyonlar yer almaktadır (Erdoğan & Kutlu, 2014, s. 83). Vergi sistemi ise bu araçlar arasında özel bir öneme sahiptir. Zira vergi, yalnızca kamusal harcamaları finanse eden bir mali araç olmanın ötesinde, toplumsal eşitsizliklerin giderilmesine yönelik yeniden dağıtım işleviyle sosyal adaletin sağlanmasında merkezi bir rol üstlenmektedir (Aydın & Türgan, 2011, s. 256). Bu yönüyle vergi politikaları, devletin sosyal sorumluluk anlayışıyla hareket ederek düşük gelir gruplarına yönelik gelir artırıcı müdahalelerde bulunmasına imkân tanımakta, özellikle vergi indirimleri yoluyla çalışan yoksulluğunun hafifletilmesine katkı sunmaktadır.

Vergi indirimi, kamu otoritesinin sosyal refahı, toplumsal dengeyi ve ekonomik düzeni sağlamaya yönelik olarak belirli toplumsal gruplar, kurumlar veya bölgeler için vergi yükünü azaltma amacıyla gerçekleştirilen bir mali düzenleme yaklaşımıdır (Aydın & Türgan, 2011, s. 260). Uygulamada bu türden indirimler, “asgari geçim indirimi” adı altında da değerlendirilmektedir (Didinmez, 2021, s. 302; Evcim, 2023,

s. 57). Sistem özellikle çocuklu aileler temelinde yapılandırılmakta ve iki temel hedefe odaklanmaktadır. Birincisi, çalışan yoksul ailelerin temel yaşam giderlerine -gıda, barınma, ulaşım ve çocuk bakımı gibi kalemlere- yönelik harcama kapasitelerini artırmak üzere doğrudan mali destek sağlanmasıdır. İkincisi ise, bu mali desteklerin istihdamla bağlantılı olması yoluyla özellikle ebeveynlerin -başta annelerin- iş gücüne katılımının teşvik edilmesidir (Michelmores, 2024, s. 18). Bu kapsamda, vergi indirimi uygulamaları bireysel başvuru esasına dayanmakta olup, hak sahipliği tanındığında bireylerin vergiden muaf tutulmaları ve aynı zamanda devlet tarafından gelir düzeylerine göre nakit destek almaları söz konusu olmaktadır. Bu yönüyle, sistem sadece gelirden alınan vergiyi azaltmakla kalmamakta ve aynı zamanda sosyal dışlanma riski taşıyan kesimlere yönelik doğrudan kamu transferleriyle destek mekanizması işlevi de görmektedir. Vergi indirimlerinin uygulanma biçimi ülkeden ülkeye değişkenlik göstermektedir. Örneğin ABD’de çalışan yoksul ailelere yönelik vergi iadesi yıllık toplu ödeme biçiminde gerçekleştirilirken, İngiltere ve Kanada’da bu destekler haftalık ya da aylık periyotlarla nakit transferi şeklinde sağlanmaktadır (Michelmores, 2024, s. 13). Fakat İngiltere örneğinde vergi indirimleri hem ekonomik hem de ideolojik temellere dayanan bir sosyal politika aracına dönüşmüştür. Bu uygulamalar, muhafazakâr siyasi perspektifin öncelikleri doğrultusunda şekillenmekte, işveren üzerindeki mali yükü azaltmak, ücretli istihdamı teşvik etmek ve sosyal yardımlara olan bağımlılığı sınırlamak gibi hedeflerle ilişkilendirilmektedir (Clegg, 2015, s. 493). Bu çerçevede, yeniden dağıtım politikaları ve yoksullukla mücadele stratejileri kapsamında vergi indirimi, özellikle çalışan ancak geçimini sağlayamayan haneler için önemli bir destek aracı olarak uygulanmaya başlamıştır.

4. İNGİLTERE’DE ÇALIŞAN YOKSULLUĞUNA YÖNELİK VERGİ İNDİRİMİ PROGRAMLARI

İngiltere’de yoksulluk, politik olarak zaman zaman tartışmalı bir konu olsa da çözülmesi gereken önemli bir sorun olduğu konusunda siyasal yelpazenin tüm aktörleri arasında nadir bir uzlaşma alanı oluşturmaktadır. Başka bir ifadeyle, ideolojik farklılıklarına rağmen İngiliz siyasetinde yoksulluğun tüm biçimlerinin ortadan kaldırılması gerektiği yönünde genel bir mutabakat söz konusudur (Gordon, 2018, s. 26). Tarihsel perspektiften bakıldığında ise İngiltere, yoksullukla mücadelede kurumsal ve yasal zeminde adım atan ilk ülkeler arasında yer almaktadır. Bu bağlamda, I. Elizabeth döneminde yürürlüğe giren 1601 tarihli “Yoksullara Yardım Yasası” (Poor Law), modern sosyal politika tarihinin erken örneklerinden biri olarak öne

çıkılmaktadır¹. Bu yasa, sağlıklı bireylerin çalışmasının zorunlu olduğunu, çalışmayı reddedenlerin ise cezai yaptırımlarla karşılaşacağını hükme bağlamış, aynı zamanda cemaat temelli yardım mekanizmalarını yasal sorumluluk haline getirmiştir (Yerli, 2020, s. 89). Bahse konu yasa, “çalışabilirlik” kriteri temelinde şekillenen sosyal yardım anlayışının tarihsel kökenini oluşturmuş, sonraki yüzyıllarda iş ve yoksulluk arasındaki ilişkiye dair pek çok politikanın referans noktası olmuştur. Her ne kadar zaman içerisinde “iş”in tanımı, emeğin örgütlenme biçimi ve toplumsal yapılar dönüşüme uğramış olsa da bu yasanın oluşturduğu normatif çerçeve, İngiltere’de yoksullukla mücadele politikalarının tarihsel sürekliliğindeki etkisini sürdürmüştür. Bununla birlikte, söz konusu anlayışı şekillendiren çok sayıda tarihsel, ekonomik ve toplumsal gelişme de bu sürekliliği yeniden tanımlamıştır. İkinci Dünya Savaşı’nı bu gelişmeler arasında göstermek mümkündür.

Savaşın yol açtığı sosyal sorunlar ve artan yoksulluk, dünya genelinde yeni bir dönemin başlamasına neden olmuştur. İngiltere’de bu alanlara yönelik sosyal politikalara odaklanılmış ve sosyal devlet olmanın gereği yerine getirilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, 1942 yılında yayımlanan Beveridge Raporu önemli bir etki yaratmıştır. Beveridge Raporu ile yüzyıllardır yoksul bireylere yapılan yardımlar kamu vicdanına bırakılan bir sistemden, vatandaşlık hakkına doğru evrilmiştir (Evcim, 2023, s. 10). İngiltere’de çalışan yoksulluğuyla mücadele aracı olarak vergi indirimlerinin kullanılması ise rapordan yaklaşık 29 yıl sonra, 1971 yılına denk gelmektedir. 1971 yılında temelleri atılan vergi indirimi olgusu, günümüzde uygulanmaya biraz daha farklı bir sistemle devam etmektedir. İngiltere’de uygulanan vergi indirimi türlerini kronolojik olarak Aile Gelir Katkısı (Family Income Supplement-1971), Aile İndirimi (Family Credit-1988), Çalışan Ailelere Vergi İndirimi (Working Family Tax Credit-1997), Çocuk Vergi İndirimi (Child Tax Credit-2003), Çalışan Vergi İndirimi (Working Tax Credit-2003), Genel Kredi (Universal Credit-2012) şeklinde sıralamak mümkündür.

İngiltere’de vergi indirimine dayalı sosyal yardımların, yoksullukla mücadeleye yönelik bir sosyal politika aracı olarak kurumsallaşması, ilk kez 1971 yılında Muhafazakâr Parti hükümeti tarafından hayata geçirilen Aile Gelir Katkısı (Family Income Supplement) uygulamasıyla başlamıştır. Bu program, özellikle düşük gelirli ailelerin ve bilhassa tek ebeveynli hanelerin yaşadığı ekonomik kırılganlığı

¹ Her ne kadar bu yasa öncesinde yoksullukla mücadele daha çok yerel yönetimlerin ve kilise cemaatlerinin sorumluluğunda değerlendirilmiş olsa da 1351 tarihli “İşçi Tüzüğü” (Statute of Labourers), yoksulluğa yönelik merkezi düzenlemelerin ilk örnekleri arasında gösterilmektedir (Fraser, 1984, s. 31).

hafifletmeyi hedefleyen, dönemin sosyal refah anlayışını yansıtan yenilikçi bir müdahale biçimi olarak tasarlanmıştır. İlk etapta geçici bir destek mekanizması olarak kurgulanmış olsa da uygulama, zaman içinde farklı adlar ve koşullar altında sürdürülerek yapısal bir politika aracına dönüşmüştür (Dilnot & McCrae, 2000, s. 70). Yaklaşık on yedi yıl boyunca yürürlükte kalan bu destek sistemi, haftalık en az 24 saat çalışan bir yetişkinin bulunduğu ve bakıma muhtaç bir çocuğun olduğu haneleri hedef almış, yerel sosyal güvenlik ofisleri aracılığıyla yapılan gelir testi sonucunda uygun görülen ailelere destek sağlanmıştır. Aile Gelir Katkısı, genel bütçeden bağımsız olarak, ayrı bir vergi kalemiyle finanse edilmiş olması açısından da sosyal yardım sistemine dair yenilikçi bir uygulamayı temsil etmektedir (Glennerster, 2004, s. 89). Bu yönüyle, çalışan yoksulluğuna karşı geliştirilen vergi temelli destek politikalarının öncü uygulamaları arasında değerlendirilebilir.

Özellikle çalışanlar için gelir vergisi hesaplamasında bir tür vergi avantajı sağlayan bir diğer uygulama Aile İndirimidir. 1988 yılında Margaret Thatcher yönetimindeki İngiltere, vergi indirimini yardımının öncü aşaması olan Aile Gelir Katkısını bazı yapısal değişikliklerle, Aile İndirimi adıyla uygulamaya başlamıştır. Bu uygulamadaki değişiklikler arasında, haftalık çalışma saati kriterinin 24 saatten 16 saate düşürülmesi dikkat çekmektedir. Bu değişimin sebebi, bakmakla yükümlü olunan aile üyelerinin yarı zamanlı işlere teşvik edilmesidir. Aile İndirimi sisteminde, koşulları uygun her aileye çocuk sayısına bağlı olarak belirlenen miktarda kredi ödenmekle birlikte, çalışan yetişkinin çalışma saatleri 30 saat veya daha fazla olması durumunda ilave ödemeler yapılmaktadır (Blundell vd. 1999, s. 4-5). İstatistikler, Aile İndirimi sisteminden yaralanan ailelerin sayısının, önceki sisteme göre yaklaşık 5 kat artış gösterdiğini ortaya koymaktadır (Glennerster, 2004, s. 89).

1997 yılında gerçekleştirilen seçimlerde İşçi Partisi, hükümet kurma görevini üstlenmiştir. Başkan Tony Blair, işçi haklarını savunan bir partiden gelmiş olmanın ilkesel değerleri doğrultusunda, çalışan ve yoksul ailelerin refahını artırmayı hedefleyen reformların uygulanmasını sağlamıştır. Bu doğrultuda, 1999 yılında Aile İndirimi sistemi, Çalışan Ailelere Vergi İndirimi olarak yeniden yapılandırılmıştır. Yeni sistemin, bir önceki uygulamaya kıyasla en önemli farkı, hak sahiplerinin alabileceği destek miktarının artırılması, kesinti yapılmadan önceki kazanç eşliğinin yükseltilmesi ve kademeli kesinti oranının (taper rate) düşürülmesidir (Hick & Lanau, 2019, s. 220). Çalışmasına rağmen düşük gelire sahip ailelerin sayısındaki artış ve çalışan yoksulluğuna yönelik yardımların artması, İngiltere’de yoksullukla mücadelede vergi indirim uygulamalarına duyulan ilgiyi artırmıştır.

Vergi indirim olgusundaki önemli dönüm noktalarından biri, 2003 yılında Çalışan Ailelere Vergi İndirimi sisteminin Çalışan Vergi İndirimi ve Çocuk Vergi

İndirimi olarak iki ödemeye bölünmesiyle yaşanmıştır. Çocuk Vergi İndirimi, çocuklu aileleri destekleyen mevcut vergi ve fayda sisteminin birkaç bölümünü etkili bir şekilde birleştiren bir yapı şeklinde organize edilmiştir (Brewer, 2003, s. 1). Çocuk Vergi İndirimi, Çalışan Ailelere Vergi İndiriminin çocuk unsurlarının yanı sıra çocuk yardımları ve işsizlik ödemeleri için aile primleri, Gelir Desteği ve İş Arayan Yardımının birleştirilmesiyle oluşturulmuştur (Hick & Lanau, 2019, s. 2). Çocuk Vergi İndiriminin en önemli özelliği, yoksul ailelerin çalışma durumundan bağımsız bir ödemenin gerçekleştirilmesidir (Clegg, 2015, s. 495). Bu özelliğiyle çalışan yoksulluğundan ziyade, çocuk yoksulluğuyla mücadeleyle yönelik bir yardım şeklinde sınıflandırılabilir. Sistemin bir diğer parçası olan Çalışan Vergi İndirimi programı ise düşük gelirli çalışan bireyleri ve aileleri desteklemek amacıyla geliştirilmiştir. 2003 yılındaki değişikliğe kadar vergi indirimlerinin odağında çocuklu aileler bulunmaktayken, Çalışan Vergi İndirimi ile çocuk sahibi olmayan ve engeli bulunmayan çalışan yoksul kapsamında değerlendirilen birey ve aileler de dikkate alınmaya başlamıştır. Ancak öngörülen harcamalarla ilişkili olarak Çalışan Vergi İndiriminin kapsamı, Çocuk Vergi İndirimine oranla oldukça dar tutulmuştur. Bu kapsamdaki destek miktarı, gelir düzeyine ve aile durumuna göre belirlenmekte, çocuk bakımı veya engellilik gibi ek koşullara sahip bireyler daha fazla ödeme alabilmektedirler (Hick & Lanau, 2019, s. 220). Bununla birlikte, 2012 yılından itibaren Çalışan Vergi İndirimi de dahil olmak üzere çeşitli sosyal yardımlar, Genel Kredi ile birleştirilmiş veya kademeli olarak değiştirilmiştir. Ancak geçiş süreci aşamalı olduğu için yararlanıcıların bir kısmının eski sistemden de halen faydalanma ihtimali bulunmaktadır.

Genel Kredi, temelleri 2010 yılında atılan ve 2012 yılında kabul edilen refah reformu yasasıyla yürürlüğe girmiş nihai programdır. Önceki programların, çalışmayı yeterli düzeyde teşvik etmemesi ve bürokratik karmaşıklık gibi iki temel sorunu çözmek amacıyla Hükümet’in temel reform yasası olarak görülmüştür. Bu sistemde, kırılgan gruplar desteklenirken, bireylerin işe girmeleri ve işlerinde ilerlemeleri hedeflenmektedir (DWP, 2012, s. 2). Bu uygulama, İngiltere’nin sosyal güvenlik sisteminde önemli bir reform olarak görülmekte olup, farklı isimler altında yürütülen altı farklı yardım programının tek bir aylık ödemede birleştirilmesi amacıyla tasarlanmıştır (Podoletz & Currie, 2024). Bu program ile İngiltere’de yaşayan ve belirli şartları taşıyan kesimlere, yaşam maliyetine yardımcı olacak şekilde sosyal yardım ödemesi yapılmaya başlanmıştır (HM Government, 2024a).

5. VERGİ İNDİRİMİ OLGUSUNA DAİR GÜNCEL TARTIŞMALAR

Temelde vergi indirimi, sosyoekonomik bağlamda alt gelir grubundaki kesimlerin çalışarak elde ettikleri gelirlerden kayıp yaşamalarını engelleme amacını

taşımaktadır. Diğer bir deyişle, bireylerin çalışmasına rağmen yoksulluk düzeyinin altında kalmasını önlemek ve bu sınırın üstüne çıkması için devletin destek sağlamasıdır (Erdem, 2008, s. 218). Bu yönüyle vergi indirimleri, refah politikalarının bir uzantısı olarak sadece iş gücü piyasasında arz-talep dengesini optimize etmeye yönelik bir teşvik aracı olmayıp, aynı zamanda doğrudan transfer mekanizmaları aracılığıyla gelir dağılımını yatay düzlemde dengelemeye ve yoksulluğu piyasa içi araçlarla yönetilebilir kılmaya yönelik rasyonel bir sosyal politika aracı olarak konumlandırılmıştır. Hak sahiplerinin sayısı, yardımlardaki artış ve olumlu geri dönüşlerle belirli bir süre güncelliğini korusa da son yıllarda vergi indirimi sistemine yönelik eleştiriler daha belirgin hale gelmiştir. Öyle ki hükümet tarafından yürürlüğe konulan Genel Kredi ile anlamını yitirme noktasına gelmiştir. Bu noktada şu sorular önem kazanmaktadır: Gelir artırıcı bir uygulama düşüncesinden ortaya çıkan vergi indirimleri gerçekten başarılı olmadı mı? Devlet harcamalarına bir yük müydü? Mevcut algıya yön veren unsurlar neler oldu?

Vergi indirimlerine dair resmi raporlar incelendiğinde, uygulamanın pozitif ve negatif sonuçlar doğurduğu anlaşılmaktadır. Pozitif etkiler açısından, örneğin Çalışan Aileler Vergi İndirimi, aktif olduğu dönemde yoksul ailelerin istihdama katılımını olumlu yönde etkilemiştir. Ancak, vergi indirimleri istihdam konusunda teşvik yaratsa da sınırlı düzeyde kazanç artışına yol açan yarı zamanlı çalışmayı teşvik etmiştir. Yardımların cömertliği ve belirli saat kriteri, ülkenin iş gücü arzını karşılamakta yetersiz kalmıştır (Blundell, 2024, s. 29). Ayrıca, iş gücünde cinsiyet eşitliği sağlama noktasında da olumlu bir etkisi olmuş ve bekar annelerin istihdam oranı %55 seviyesine çıkmıştır (Brewer vd., 2006, s. 717). Diğer taraftan, 2020 yılında yayımlanan raporda, vergi indirimi borcunun tarihi bir seviyeye ulaştığı (yaklaşık 6 milyar Sterlin) ve hükümetin bu borcu tahsil etmek için Genel Kredi sistemini bir araç olarak kullanacağı vurgulanmıştır (House of Lords Economic Affairs Committee, 2020, s. 6). Vergi indirimi uygulamalarının sonlandırılmasının bir nedeni, gelir testi ile sağlanan yardımın, yıllık gelir beyanı gerektirmesi ve hak sahiplerinin yıl içindeki değişiklikleri doğru şekilde beyan etmemeleridir. Bu durum, gelir artışı yaşanmış olsa bile (örneğin bakmakla yükümlü olunan çocukların artık yaşamıyor olması, engel durumu veya çalışma saatlerindeki değişiklikler) krediden faydalanmaya devam edilmesine yol açmış ve sistemin sonlandırılmasına neden olmuştur (Millar & Bennet, 2016, s. 5). Değişen koşulların dikkate alınmaması, sistemin güvenilirliğini zedelemiş ve harcamaların mali boyutunu genişletmiştir. Nitekim, koalisyon hükümetinin vergi indirimine yönelik eleştirisinde, kamu harcamalarının kısıtlanmasına dair hedeflerin vurgulandığı görülmüştür.

İngiltere’de, 2010 yılından bu yana gündemde olan ve 2012 yılında yürürlüğe

giren, 2025 yılında Çalışan Vergi İndirimi ve Çocuk Vergi İndiriminin yerini tamamen alması planlanan Genel Kredi sistemi uygulanmaktadır (Michelmores, 2024, s. 5). Genel Kredinin temelleri, 2010 yılında Liberal ve Muhafazakâr Partilerin oluşturduğu koalisyon hükümetinin yönlendirmesiyle atılmıştır. Koalisyon hükümeti, vergi indirimlerini ve işsiz olanlar için mevcut gelir testi temelinde sağlanan çeşitli yardımları yeni bir sistem olan Genel Kredi altında birleştirme kararı olarak 2012 yılında Kraliyet onayıyla kabul etmiştir (Clegg, 2015, s. 496). Hükümet bu değişimin nedenlerini vergi indirimlerinin iş gücü teşvikini düşürmesi, maliyetinin fazla olması ve istenilen düzeyde fayda sağlayamaması olarak belirtmiştir. Genel Kredi ile önceki sisteme oranla ödeme yapısı (aylık ödemelere geçilmiştir), çalışma ödeneği düzeni (engelli olmayan ve çocuksuz kişiler için çalışma ödenekleri kaldırılmıştır) ve destek kapsamı (şartlı yardımlar) değiştirilmiştir ve daha katı bir yapı ortaya çıkmıştır. Değişikliklerin en düşük gelir diliminde yer alanların gelirlerini yaklaşık %5 oranında düşüreceği tahmin edilmektedir (Hick & Lanau, 2017, s. 8). Genel Kredi, vergi indirimi sistemi olmanın da ötesinde daha farklı bir anlama sahiptir ve alternatif gelir artırıcı uygulamaları tek şemsiye altında toplayan gelir testine tabi bir yardım türüdür. Bu yönüyle vergi indiriminin bazı işlevleri Genel Kredi bünyesinde sürse de sistem olarak vergi indirimi uygulaması dönemi İngiltere için kapanmıştır.

Genel Kredi ile sosyal harcamalarda tasarruf sağlanması amaçlanmıştır. İngiliz Devletin bütçe ve mali işlerinden sorumlu biriminin yayınladığı ekonomik ve mali görünüm raporlarından 2024 yılına ait Mart sayısında, refah harcamalarının her yıl ortalama 2,8 milyar Sterlin civarında bir düşüş öngörülmüştür. Yoksullukla mücadelede vergi indirimi sisteminin yerini alan Genel Kredi konusundaki tahminler ise harcamaların her yıl ortalama 2,6 milyar Sterlin azalacağı yönündedir. Raporla, vergi indiriminden yararlanan hak sahiplerinin Genel Krediyeye geçmek yerine taleplerini iptal etme yolunu seçtikleri belirtilmektedir (Office for Budget Responsibility, 2024, s. 107).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER

İngiltere’deki vergi indirimi politikaları, çalışan yoksulluğu üzerinde farklı boyutlarda etkilere neden olmuştur. Öncelikle, vergi indirimleri, özellikle çalışan yoksullar için kısa vadede gelir düzeyinde artış yaratılması açısından önemli bir araç olmuştur. Örneğin, vergi indirimi politikaları, bireyleri iş gücüne katılmaya teşvik ederek istihdam oranlarında artış sağlamıştır. Özellikle, yarı zamanlı çalışanların işgücüne katılımında gözle görülür bir iyileşme kaydedilmiştir. Alt gelir grupları için sağlanan vergi avantajları, gelir eşitsizliğini kısmen azaltmış ve düşük gelirli ailelerin yaşam standartlarını iyileştirmiştir.

Uzun vadede, sistemin beraberinde çeşitli zorluklar getirdiği görülmektedir. Bu çerçevede, çalışma saatleri üzerinden belirlenen kriterler, bireyleri tam zamanlı işler yerine yarı zamanlı çalışmaya teşvik etmiştir. Aynı zamanda vergi indirimi, bazı gruplar için ekonomik bağımsızlıktan ziyade sosyal yardımlara olan bağımlılığı gündeme getirmiştir. Bu tür sosyal yardım programlarının geniş kapsamlı uygulanması, uzun vadede kamu harcamalarında artışa yol açarken, özellikle ekonomik kriz dönemlerinde bütçe üzerindeki baskıyı genişletmiş, bu tür sistemlere duyulan güveni olumsuz etkilemiştir.

Vergi indirimlerinin toplumsal yapıya etkisi, sadece ekonomik boyutla sınırlı kalmamıştır ve daha geniş bir anlama sahip olmuştur. Nitekim vergi indirimi politikaları, kadınların iş gücüne katılım oranlarını olumlu yönde etkilemiş ancak tam zamanlı iş gücüne geçişi yeterli düzeyde destekleyememiştir. Bununla birlikte, çocuklu ailelere yönelik yardımlar önemli bir katkı sağlamış olsa da çocuk yoksulluğunun tamamen çözülmesini engelleyen yapısal sorunlar devam etmiştir.

Çalışma kapsamında incelenen kaynaklar doğrultusunda, vergi indirimi sistemlerine yönelik ilave ve daha geniş çıkarımlara da ulaşılmıştır. Öncelikle yaklaşık 50 yıldır gündemde olan bir olgunun yaklaşık beş kez içerik değiştirmiş olması dikkat çekmektedir. Radikal düzeydeki bu değişimlere bağlı olarak (haftalık çalışma kriterinin 8 saat düşürülmesi, vergi indirimi miktarının iktidar partisinin belirlediği düzende değişkenliği, vb.) hak sahiplerinde kafa karışıklığına yol açtığı düşünülmektedir. Çalışan yoksullar için gelir artırıcı etkisi göz ardı edilemez düzeydedir ancak devlet üzerindeki etkisi farklı bir görünüme sahiptir. Bu durumun sebebi, sistemin oluşturulma sürecinde dikkate alınmayan değişkenlerin ortaya çıkması ve süreç içerisinde yaşanan ekonomik krizler olabileceği değerlendirilmektedir.

Sistemden yararlanma noktasındaki uygunluk şartlarından biri çalışma kuralı olduğu için bu durum istihdam oranlarında olumlu bir etki yaratmış ancak saat şartı sebebiyle yarı zamanlı çalışmayı özendirme gibi bir sonuca da yol açmıştır. Cinsiyet eşitliği bağlamında, vergi indirimlerinin hedef grupları arasında yer alan bekar annelerin ulusal iş gücüne katılımı sağlanmış olmasına rağmen yine yarı zamanlı çalışma ön plana çıktığı için kadınlara bakım veren konumlarında geniş çaplı destekler sağlanamamış ve çocuk yoksulluğu noktasında yetersiz kalmıştır. İşin niteliği, işte kendini geliştirme ve kariyer desteği bağlamlarındaki politika eksiklikleri vergi indirimlerinin kapsamını kısıtlamıştır. Ayrıca mevcut vergi indirimi sistemlerindeki gelir takibi eksikliği, verginin tekrar dağıtımında düzensizliklere ve problemlere neden olmuştur. Bu da refah harcamalarının artışını tetiklemiş ve 2008 ekonomik kriziyle birlikte dikkat çeken bir unsur haline gelmiştir.

2008 ekonomik krizinin ardından, İngiltere’deki vergi indirimi politikalarının sürdürülebilirliği tartışmalı hale gelmiştir. Kriz sonrası dönemde artan işsizlik, sosyal yardımlara olan ihtiyacı artırmış ve bu ihtiyaç, sistem üzerindeki baskıyı daha görünür hale getirmiştir. Vergi indirimi uygulamalarının yerini alan Genel Kredi uygulaması ise kriz sonrası dönemde mali sürdürülebilirliği hedefleyen, ancak sosyal yardımları daha sınırlı bir çerçevede uygulayan yapıya evrilmiştir. Nitekim hükümete yönelik eleştirilerin hedefi durumuna gelen vergi indirimleri, diğer gelir artırıcı uygulamalarla birlikte Genel Kredi kapsamına dahil edilmiştir. Genel Kredi, vergi indirimlerinin gelir takibi konusundaki problemine aylık ölçümler yapma yoluyla önlem almıştır. Ancak Genel Krediyi tanıtan rapor ve belgelerde diğer eksikliklere dair bir bilgi bulunmamaktadır. Geniş kapsamlı uygulamanın 2025 yılının ilk yarısında başlayacağı ön görülen, vergi indirimlerinin bazı fonksiyonlarını kapsamına alan ve vergi indirimi olgusuna son veren Genel Kredi sisteminin 8 milyon civarında insanı etkileyeceği tahmin edilmektedir.

Genel Kredi uygulaması, dezavantajlı gruplar üzerindeki olumsuz etkileri nedeniyle eleştirilmiştir. Sistemin tasarımı iyileştirmek, sağlık sistemi ve finansal istikrar üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak için kanıta dayalı revizyonlara ihtiyaç bulunduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, gelecekteki refah reformlarının, sadece mali sonuçlarla sınırlı kalmaması, aynı zamanda sağlık ve sosyal refah üzerindeki daha geniş etkilerini de göz önünde bulundurması gerektiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda, gelir testi ve takip mekanizmalarının iyileştirilmesinin, sosyal yardımların daha adil ve etkili şekilde dağıtılmasının sağlanması açısından kritik bir önceliğe sahip olduğu düşünülmektedir. Bu tür sistemlere yönelik olarak, hak sahiplerinin gelir durumlarında meydana gelen değişikliklerin anlık olarak tespit edilebilmesi amacıyla dijital bir gerçek zamanlı gelir izleme sisteminin oluşturulmasının, uygulamanın devamlılığı açısından faydalı olabileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca, gelir testi sonuçlarının doğruluğunu sağlamak için düzenli aralıklarla kapsamlı uyumluluk denetimleri yapılabilir. Bu sayede, özellikle gelir beyanında yanlış bilgi verme riski azaltabilir. Hak sahiplerinin gelirlerinde artış veya azalış olması durumunda ise yardım miktarlarının hızlı bir şekilde yeniden hesaplanabilmesi için sisteme entegrasyon sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Aydın, Y., & Türgay, Y. (2011). Yoksullukla mücadelede vergi politikası ve Türkiye. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), 249-274.
- Aydiner Avşar, N. & Önemli, M.B. (2023). Working poverty in Türkiye: A dynamic panel analysis. *Social Indicators Research*, 168 (1-3), 139-164. DOI: 10.1007/s11205-023-03127-4
- Blundell, R., Duncany, A., & Meghirx, J. M. C. (1999). *Evaluating in-work benefit reform: The working families tax credit in the U.K.* JCPR Working Papers 160, Northwestern University/University of Chicago Joint Center for Poverty Research. <https://econpapers.repec.org/paper/wopjopovw/160.htm> adresinden ulaşılmıştır.
- Blundell, R. (2024). Beyond tax credits and the minimum wage: The challenge of labour market inequality. *Fiscal Studies*, 45(1), 25-42. DOI: 10.1111/1475-5890.12361
- Bilen, M., Şan, M. K., & Aydın, M. K. (2005). Yoksulluk sorunu üzerine. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 1-26.
- Brewer, M. (2003). *The new tax credits: IFS Briefing Note No. 35*. Londra: IFS
- Brewer, M., Duncan, A., Shephard, A., & Suárez, M. J. (2006). Did working families' tax credit work? The impact of in-work support on labour supply in Great Britain. *Labour Economics*, 13(6), 699–720. DOI: 10.1016/j.labeco.2005.11.0
- Cheung, K. C.-K., & Chou, K.-L. (2015). Working poor in Hong Kong. *Social Indicators Research*, 129(1), 317–335. DOI: 10.1007/s11205-015-1104-5
- Clegg, D. (2015). The demise of tax credits. *The Political Quarterly*, 86(4), 493–499. DOI: 10.1111/1467-923x.12203
- Crettaz, E. (2010). *Alleviating working poverty in postindustrial economies*. İsviçre Lozan Üniversitesi, (Yayımlanmamış doktora tezi).
- Crettaz, E. (2015). Poverty and material deprivation among European workers in times of crisis. *International Journal of Social Welfare*, 24, 312-323. <https://doi.org/10.1111/IJSW.12132>.
- Dafermos, Y., & Papatheodorou, C. (2012). Working poor, labour market and social protection in the EU: A comparative perspective. *International Journal of Management Concepts and Philosophy*, 6(1/2), 71. DOI:10.1504/ijmcp.2012.047208
- Didinmez, İ. (2021). Yoksulluk ile mücadelede vergi politikalarının rolü. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 292-312. DOI:

10.53306/klujfeas.976450

- Department for Work and Pensions. [DWP]. (2012). Explanatory memorandum for the social security advisory committee. Universal Credit Regulations 2012 For the meeting of the Social Security Advisory Committee on Wednesday 13 June 2012.
- Edgel, S. (2012). *The sociology of work: Continuity and change in paid and unpaid work*. Londra: SAGE Publications.
- Endrawati, D. (2022). Determinants of working poverty in Indonesia. *Journal of Economics and Development*, 24(3), 230-246. DOI 10.1108/JED-09-2021-0151
- Erdem, B. (2008). *Çalışma yoksulluğu: Nedenleri, boyutları ve çözüm önerileri*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- Erdoğan, S., & Kutlu, D. (2014). Dünyada ve Türkiye’de çalışan yoksulluğu: İşgücü piyasası ve sosyal koruma politikaları bağlamında bir değerlendirme. *Çalışma ve Toplum*, 2(41), 63-114.
- European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. [Eurofound]. (2024). Working poor. <https://www.eurofound.europa.eu/en/topic/working-poor> adresinden ulaşılmıştır.
- Evcim, N. (2023). *Türkiye ve dünyada çalışan yoksulluğu*. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Ana Bilim Dalı, (Yayımlanmamış doktora tezi).
- Filandri, M., & Struffolino, E. (2018). Individual and household in-work poverty in Europe: understanding the role of labor market characteristics. *European Societies*, 21(1), 130–157. DOI: 10.1080/14616696.2018.1536800
- Filandri, M., Pasqua, S., & Struffolino, E. (2020). Being working poor or feeling working poor? The role of work intensity and job stability for subjective poverty. *Social Indicators Research*, 147(3), 781-803. DOI: 10.1007/s11205-019-02174-0
- Francis-Devine, B. (2024). *Poverty in the UK: Statistics*. The House of Common Library, Number: 7096. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN07096/SN07096.pdf> adresinden ulaşılmıştır.
- Fraser, D. (1984). *The Evolution of the British Welfare State*. London: Macmillan Press Ltd, Second Edition.
- Glennerster, H. (2004). Poverty policy from 1900 to the 1970s. H. Glennerster, J. Hills, D. Piachaud & J. Webb Joseph (Ed.), *One Hundred Years of Poverty and Policy* içinde (ss. 63-91). York: Rowntree Foundation.
- Gordon, D. (2018). Measuring poverty in the UK. E. Dermott ve G. Main (Ed.), *Poverty and Social Exclusion in the UK: Vol. 1* içinde (ss. 26-46). Bristol: Policy Press.

- Gündoğan, N., Biçerli, M. K., & Aydın, U. (2005). The working poor: a comparative analysis. MPRA Paper No. 5096. <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/5096/> adresinden ulaşılmıştır.
- Hick, R., & Lanau, A. (2017). In-work poverty in the UK: Problem, policy analysis and platform for action. Final Report, May 2017: Cardiff University. https://www.cardiff.ac.uk/__data/assets/pdf_file/0009/758169/Hick-and-Lanau-In-work-poverty-in-the-UK.pdf adresinden ulaşılmıştır.
- Hick, R., & Lanau, A. (2019). Tax credits and in-work poverty in the UK: An analysis of income packages and anti-poverty performance. *Social Policy and Society*, 18(2), 219-236.
- HM Government. (2024). Get Britain working white paper (CP 1191). www.gov.uk/official-documents adresinden ulaşılmıştır.
- HM Government. (2024a). Universal credit. <https://www.gov.uk/universal-credit> adresinden ulaşılmıştır.
- House of Lords Economic Affairs Committee. (2020). Universal credit isn't working: proposals for reform (HL Paper 105). Authority of the House of Lords. <https://publications.parliament.uk/pa/ld5801/ldselect/ldeconaf/105/105.pdf> adresinden ulaşılmıştır.
- Kemmerling, A. (2009). *Taxing the working poor*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited.
- Levine, D., P. (2004). Poverty, capabilities and freedom. *Review of Political Economy*, 16(1), 101-115, DOI: 10.1080/0953825032000145481
- Liu, J. (2022). Rethinking the defining contextualization of in-work poverty: the challenge of individualism and globalization. *J. Chin. Sociol.* 9(1), (2022). DOI: 10.1186/s40711-021-00160-z
- Loewe, M., & Schüring, E. (2021). Introduction to the handbook on social protection systems. *Handbook on social protection systems* içinde (ss. 1-35). Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Lohmann, H., & Marx, I. (Ed.). (2018). *Handbook on in-work poverty*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Maulana, R. G., Putranto, F. G. F., & Deffinika, I. (2024). The determinants of extreme poverty among working households in East Java. *Indonesian Interdisciplinary Journal of Sharia Economics (IIJSE)*, 7(2), 2416-2434.
- McKnight, A., Stewart, K., Himmelweit, S. M., & Palillo, M. (2016). *Low pay and in-work poverty: preventative measures and preventative approaches*. European

- Commission Evidence Review. Lüksemburg: Publications Office of the European Union. DOI: 10.2767/43829
- Micheltmore, K. (2024), Tax credits and child outcomes: lessons from the United States, the United Kingdom and Canada. *Fiscal Studies*, 1–26. DOI: 10.1111/1475-5890.12396
- Millar, J., & Bennett, F. (2016). Universal Credit: Assumptions, contradictions and virtual reality. *Social Policy and Society*, 16(02), 169–182. DOI: 10.1017/s1474746416000154
- Office for Budget Responsibility. (2024). *Office for budget responsibility: Economic and fiscal outlook* (No. 8218). The Stationery Office. https://obr.uk/docs/dlm_uploads/E03057758_OBR_EFO-March-2024_Web-AccessibleFinal.pdf adresinden ulaşılmıştır.
- Ofluoğlu, G., & Balcı, A. İ. (2016). Küreselleşme, bilgi toplumu ve çalışan yoksullar. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 5(11), 56-75. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hakisderg/issue/24441/259078> adresinden ulaşılmıştır.
- Podoletz, L., & Currie, M. (2024). Automating universal credit: A case of temporal governance. *First Monday*, 29(2). <https://doi.org/10.5210/fm.v29i2.13580>
- Schneider, B., & Vipond, H. (2023). *The past and future of work: how history can inform the age of automation*. CESifo, Working Paper Series, No. 10766. Münih: Center for Economic Studies and ifo Institute (CESifo).
- Sow, M., De Spiegelaere, M., & Raynault, M. F. (2018). Evaluating the effect of income support policies on social health inequalities (SHIs) at birth in Montreal and Brussels using a contextualised comparative approach and model family method: a study protocol. *BMJ open*, 8(9), e024015. DOI: 10.1136/bmjopen-2018-024015
- Russel, J.W. (2018). *Double Standard: Social Policy in Europe and the United States* (4. Bs.). Lanham: Rowman & Littlefield.
- The Health Foundation. (2024). In-work poverty trends. <https://www.health.org.uk/evidence-hub/money-and-resources/poverty/in-work-poverty-trends> adresinden ulaşılmıştır.
- Yerli, K. (2020). The Elizabethan Poor Law of 1601 as a result of socio-political and economic conditions of the sixteenth century England. *Turkish Journal of Applied Social Work*, 3(1), 88-99.
- Yu, S., & Sun, H. (2024). A Study on the impact of platform economy on labor work poverty from the perspective of common prosperity: Analysis of mixed cross section data based on CGSS. *PREPRINT (Version 1) Research Square*. DOI:10.21203/rs.3.rs-5407602/v1